

Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Vlastivěda se vyučuje ve dvou ročnících:

→ 4.ročník2 hodiny týdně,

→ 5.ročník2 hodiny týdně.

Vyučovací předmět Vlastivěda je součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů, ve Vlastivědě se realizují tři okruhy :

→**Místo, kde žijeme** — žáci se poznáváním nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí učí chápat organizaci života v rodině, ve škole, obci, ve společnosti, prakticky poznávají místní a regionální skutečnosti a utvářejí si přímé zkušenosti (např. v dopravní výchově).

→**Lidé kolem nás** — žáci si upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy).

→**Lidé a čas** — žáci se učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Vychází se od neznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Žáci jsou vedeni k zájmu o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto samostatně vyhledávají, získávají a zkoumají informace o svém městě a regionu z dostupných zdrojů.

Výuka probíhá v kmenových třídách, multimediální, počítačové učebně a na vycházkách.

V hodinách je využíváno skupinového i individuálního vyučování, žáci pracují s učebnicí, pracovním sešitem, časopisy, encyklopediemi, mapami. Při výuce se uplatňují různé formy práce — výklad, poslech, četba, hry, soutěže, dramatizace, projekty.

Ve Vlastivědě budou realizovány tematické okruhy průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Multikulturní výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k užívání správné terminologie a symboliky.
- Vedeme žáky k orientaci ve světě informatiky.
- Vedeme žáky k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací.
- Pomáháme žákům třídit vyhledané informace podle zvolených nebo zadaných kritérií.
- Motivujeme žáky k celoživotnímu učení.

Kompetence k řešení problémů

- Umožňujeme žákům pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.
- Vedeme žáky k využívání různých informačních zdrojů.
- Pomáháme žákům dojít k samostatným objevům, řešením a závěrům.
- Vedeme žáky k ověřování výsledků své práce.
- Vytváříme příležitosti k prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů.

Kompetence komunikativní

- Podněcujeme žáky k věcné argumentaci.
- Rozšiřujeme slovní zásobu žáků v osvojovaných tématech.
- Vedeme žáky k pojmenování skutečnosti.
- Podporujeme prezentaci myšlenek a názorů žáků.
- Vedeme žáky k vzájemnému naslouchání se.

Kompetence sociální a personální

- Vedeme žáky k sebehodnocení.
- Vytváříme heterogenní pracovní skupiny.

Kompetence občanské

- Vedeme žáky k toleranci a empatii.
- Umožňujeme žákům podílet se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k plánování úkolů a postupů.
- Zadáváme úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat.
- Umožňujeme žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat.
-

Vlastivěda/4. ročník

Výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>Žák: ČJS-5-1-06</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> řekne a správně napíše oficiální název ČR, hlavní město, jméno prezidenta ČR a premiéra ČR rozliší hlavní orgány státní moci, vyjmenuje st. symboly 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> Naše vlast — domov, národ, demokratické uspořádání, státní symboly, hlavní město ČR a armáda ČR 	<p>Výchova demokratického občana Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v polit. životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>
<p>ČJS-5-2-04</p> <ul style="list-style-type: none"> orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy 	<ul style="list-style-type: none"> používá peníze v běžných situacích – nákupy, půjčky sestaví jednoduchý osobní rozpočet 	<p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> Vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti Rozpočet výletu 	
<p>ČJS-5-2-01</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) 	<ul style="list-style-type: none"> řídí se pravidly správných mezilidských vztahů 	<p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“ 	
<p>ČJS-5-2-02</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení 	<ul style="list-style-type: none"> respektuje základní lidská práva respektuje soukromé vlastnictví a vlastnictví duševních hodnot 	<p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot 	

Výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>ČJS-5-2-03</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy 	<p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> Chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům 	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace</p>
<p>ČJS-5-5-04</p> <ul style="list-style-type: none"> uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista 	<ul style="list-style-type: none"> řídí se základními pravidly pro chodce a cyklisty, zná pravidlo pravé ruky pozná základní dopravní značky a řeší jednoduché dopravní situace 	<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> Základní pravidla pro chodce a cyklisty, bezpečnost, první pomoc Pravidlo pravé ruky, odbočování vlevo Základní dopravní značky Povinné vybavení kola, jízda na dopravním hřišti 	
<p>ČJS-5-1-02</p> <ul style="list-style-type: none"> určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> určí světové strany podle mapy i v přírodě 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> Orientace v místě bydliště, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace 	
<p>ČJS-5-1-03</p> <ul style="list-style-type: none"> rozdělí mezi náčrty, plány a základními typy map ukáže na mapě a globu poledníky a rovnoběžky 	<ul style="list-style-type: none"> rozdělí mezi náčrty, plány a základními typy map ukáže na mapě a globu poledníky a rovnoběžky 	<ul style="list-style-type: none"> Práce s mapou a globem, poledníky a rovnoběžky, světové strany, měřítko mapy, nadmořská výška, značky 	

Výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>ČJS-5-1-01</p> <ul style="list-style-type: none"> určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> určí na mapě polohu ČR vzhledem k sousedním státům a pojmenuje je určí na mapě polohu Čech, Moravy a Slezska 	<ul style="list-style-type: none"> Místo, kde žijeme Poloha ČR, sousední státy, hraniční přechody, Historie země 	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Evropa a svět nás zajímá Jsme Evropané Multikulturalita ČJ/Podstatná jména (vlastní jména států, částí ČR)</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ukáže na mapě a pojmenuje pohraniční a vnitrozemská pohoří, vrchoviny a nížiny, významné řeky, jezera, rybníky a přehrady, významná města ČR 	<ul style="list-style-type: none"> Povrch ČR Vodstvo ČR Města ČR 	<p>ČJ/Podstatná jména (vlastní jména pohoří, vrchovin)</p>
			<p>ČJ/Podstatná jména (vlastní jména řek)</p>
			<p>ČJ/Podstatná jména (vlastní jména měst)</p>
			<p>ČJ/Komunikační a slohová výchova (vyprávění z cestování)</p>
<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, charakterizuje podnebí ČR 		<ul style="list-style-type: none"> Počasí a podnebí ČR 	
<ul style="list-style-type: none"> ukáže na mapě průmyslové oblasti, chráněné krajinné oblasti a národní parky 		<ul style="list-style-type: none"> Životní prostředí ČR 	<p>Environmentální výchova Lidské aktivity, problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p> <p>Mediální výchova Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>ČJ/Komunikační a slohová výchova (vyprávění z cestování)</p>

Výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>ČJS-5-3-01</p> <ul style="list-style-type: none"> pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy 	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje některé postavy ze Starých pověstí českých, reprodukuje některé pověsti 	<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> Nejstarší osídlení českých zemí, báje mýty pověsti 	<p>Multikulturní výchova Kulturní diference Etnický původ M/Obor přirozených čísel do 10 000 (orientace na čís. ose) ČJ/Čtení pověstí, vypravování, reprodukce textu VV/Linie, barva (ilustrace k pověstem) HV/Poslechové činnosti (motivační poslech) PR/Jednotky času (orientace na časové ose)</p>
<p>ČJS-5-3-02</p> <ul style="list-style-type: none"> využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek 	<ul style="list-style-type: none"> vyhledává informace z různých zdrojů 		
<p>ČJS-5-3-03</p> <ul style="list-style-type: none"> rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik 	<ul style="list-style-type: none"> zná fakta o některých regionálních zvláštnotech přírody, osídlení, hospodářství a kultury 		
<ul style="list-style-type: none"> ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik 	<ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje některé významné osobnosti a památná místa českých dějin 		

Vlastivěda/5. ročník

Výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>ČJS-5-3-05</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje některé osobnosti českých dějin objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů vyjmenuje kulturní a vzdělávací instituce, významné průmyslové podniky 	<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> Přemyslovci, Lucemburkové, Jan Hus — husité, Jan Ámos Komenský a třicetiletá válka, Marie Terezie a Josef II. Významné osobnosti novodobých dějin — Masaryk, Havel <p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> Praha, hlavní město Kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura 	<p>Osobnostní a sociální výchova</p> <p>Rozvoj schopnosti poznávání Komunikace Kooperace</p> <p>⇒ M/Římské číslice (letopočty)</p> <p>Výchova demokratického občana</p> <ul style="list-style-type: none"> Občan, občanská společnost a stát <p>Environmentální výchova</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p>
<p>ČJS-5-1-04</p> <ul style="list-style-type: none"> vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického 	<ul style="list-style-type: none"> zná fakta o některých regionálních zvláštnostech přírody, osídlení, hospodářství a kultury vyjmenuje některé významné rodáky, kulturní či historické památky regionu 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> Místní oblast, region, povrch a poloha v krajině, minulost a současnost, vliv člověka na živ. prostředí 	<p>Multikulturní výchova</p> <p>Kulturní diference Lidské vztahy</p> <p>ČJ/Vyprávění z cest</p> <p>ČJ/Literární výchova (regionální pověsti)</p> <p>PČ/Práce s drobným materiálem — textil, (vyšívání jako výzdoba kroje)</p> <p>PŘ/Člověk a technika (vliv techniky na životní prostředí)</p> <p>M/Obor přirozených čísel do 1 000 000 (lidnatost měst a obcí)</p> <p>M/Jízdní řády (orientace v jízdním řádu)</p> <p>HV/Poslechové činnosti (hudba I. Hurníka, L. Janáčka)</p> <p>HV/Vokální činnosti (Slezské písně)</p>

Výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Přesahy a vazby Průřezová témata
<p>Žák: ČJS-5-1-05</p> <ul style="list-style-type: none"> zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> ukáže na mapě kontinenty, státy EU a jejich hlavní města stručně charakterizuje státy EU 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> Evropa a svět, kontinenty, evropské státy, EU Cestování 	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p> <p>Multikulturní výchova Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita</p> <p>Výchova demokratického občana Principy demokracie HV/Poslechové činnosti (motivační poslech)</p>
<p>ČJS-5-2-04</p> <ul style="list-style-type: none"> orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladech ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy 	<ul style="list-style-type: none"> objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší nebo menší než výdaje na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží, službu 	<p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> Hotovostní a bezhotovostní forma platebního styku, způsoby placení Funkce banky jako správce peněz, úspory, půjčky Rozpočet výletu 	

